

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-137

08.09.2017

Виконуючому обов'язки голови
Державної фіскальної служби
України

ПРОДАНУ М.В.

Шановний Мирославе Васильовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Семенухи Р. С., оголошений на засіданні Верховної Ради України 8 вересня 2017 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 3 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
СЕМЕНУХА Р.С.

01008, м. Київ, вул Грушевського, 5

№ 1281/К-0907

«07» вересня 2017 р.

Виконувачу обов'язків Голови
Державної фіскальної служби
України
ПРОДАНУ М.В.

04053, м. Київ, Львівська пл., 8.

Щодо практики застосування
органами ДФС п. 8 підрозділу
1 розділу XX ПК України

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Шановний Мирославе Васильовичу!

У зв'язку з фінансовою кризою, яка сталася у 2014 році та спричинила девальвацію гривні, з огляду на скрутне становище, в якому опинилися позичальники, які отримали споживчі кредити в іноземній валюті, з метою врегулювання проблемних питань, пов'язаних із погашенням таких заборгованостей, задля надання певних податкових преференцій платникам податків, заборгованість за валютними кредитами яких прощена (анульована), 9 квітня 2015 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань».

Одним з ключових нововведень цього Закону було доповнення підрозділу 1 розділу XX Податкового кодексу України пунктом 8, який передбачає, що *не вважається додатковим благом платника податку та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу сума, прощена (анульована) кредитором* у розмірі різниці між основною сумою боргу за фінансовим кредитом в іноземній валюті, визначена за офіційним курсом Національного банку України на дату зміни валюти зобов'язання за таким кредитом з іноземної валюти у гривню, та сумою такого боргу, визначеною за офіційним курсом Національного банку України станом на 1 січня 2014 року, а також сума процентів, комісії та/або штрафних санкцій (пені) за такими кредитами, прощених (анульованих) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою його банкрутства, до закінчення строку позовної давності. Норми цього пункту застосовуються до фінансових кредитів в іноземній валюті, не погашених до 1 січня 2014 року.

Дія цього абзацу поширюється на операції з прощення (анулювання) кредитором боржникові заборгованості за фінансовим кредитом в іноземній валюті, що здійснювалися починаючи з 1 січня 2015 року.

Отже, цією нормою встановлюється, що доходи позичальника, які виникають при анулюванні (прощенні) кредитором частини боргу, звільняються від оподаткування податком на доходи фізичних осіб. При цьому форма прощення (анулювання) боргу має другорядне значення, поступаючись сутнісному змісту дій, які вчиняються боржником та кредитором задля прощення заборгованості, та наслідкам, які полягають у фактичному прощенні боргу.

Однак існує практика неоднакового застосування даної норми повноважними особами органів Державної фіскальної служби України, більш того – звуженого тлумачення положень пункту 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України та навіть його ігнорування.

Зокрема мова йде про укладення нового договору кредиту в національній валюті з метою погашення заборгованості за наявним договором кредиту в іноземній валюті, із зазначенням умови анулювання заборгованості у випадку її часткового погашення. В таких випадках податкові органи не схильні застосовувати п. 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України та визнають прощену суму додатковим благом, яке підлягає оподаткуванню.

Як наслідок, податкові органи відносять прощену суму фінансового кредиту в іноземній валюті до доходу фізичної особи - платника податків, отриманого у вигляді додаткового блага. Це призводить до визнання за фізичною особою податкового боргу та застосування штрафних санкцій. При цьому таке перекредитування по суті є зміною валюти зобов'язання та прощенням заборгованості, а отже, відповідає вимогам, встановленим п. 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України.

Така практика контролюючих органів створює підстави для судового оскарження таких податкових повідомлень-рішень. Це, в свою чергу, спричиняє додаткове фінансове і організаційне навантаження на роботу судових органів держави.

Практика вирішення подібних спорів у судовому порядку також не є однорідною, однак суди нерідко скасовують такі податкові повідомлення-рішення саме з підстав незастосування органами ДФС України положень п. 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України (див. напр.: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67047989>; <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66827102>; <http://reyestr.court.gov.ua/Review/65854179> та ін.).

З огляду на зазначене вище, задля забезпечення дії режиму законності в діяльності органів Державної фіскальної служби України, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України»,

ПРОШУ:

1. В межах компетенції розглянути запит та проаналізувати практику застосування органами ДФС п. 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України;

2. Надати офіційну відповідь на питання: чи підпадає реструктуризація заборгованості у іноземній валюті шляхом укладання нового фінансового кредиту в національній валюті України на погашення наявної заборгованості за фінансовим кредитом у іноземній валюті під «заміну валюти зобов'язання» за пунктом 8 підрозділу 1 розділу XX ПК України?

З повагою,

Народний депутат України

Р.С. СЕМЕНУХА (154)